

Forside

Opgaven

Ressourcerum

Trailer

Vejledning

Print

Almen studieforbereelse

Gammel ordning

Mandag den 28. januar 2019

Havet – livgivende, dødbringende, legendeskabende

Overordnede problemstillinger

71% af Jordens overflade er dækket af hav. Ingen steder i Danmark er man mere end 50 km fra havet. Havet er en udfordring, og hvad gemmer der sig egentlig under overfladen?

Mennesker har altid udnyttet havet som ressource fx ved fiskeri. Folk har rejst over havet i forbindelse med handel, migration og rekreation, og havet har ofte været krigsskueplads. Havet har altid udfordret, og de store opdagelsesrejser omkring år 1500 skabte forbindelser mellem kontinenterne. I dag er havet omdrejningspunkt for en enorm transport og udveksling af varer og mennesker, hvilket spreder sprog, kultur og kunst. Men havet koster også menneskeliv.

Havet fascinerer. Som symbol på det ukendte har havet inspireret vores fantasi og nysgerrighed. I litteraturen og kunsten fremstilles havet som farligt og overvældende, men også som tillokkende og eventyrligt. Kystnationernes identitet, sprog, kunst og kultur er påvirket af havet. Den grønlandske myte om Havets Moder fortæller om havet som kilde til liv, mens syndflodsmysten rummer advarsler om havets apokalyptiske naturkraft.

I moderne tid inddrager vi havet som rekreativt område, idet vi søger til havet for at få mental og kropslig velvære. Sports- og idrætsudfoldelser på havet udvider rummet for den menneskelige livsudfoldelse.

Vi prøver at overvinde udfordringer, som havet repræsenterer, ved at bygge skibe, broer og tunneller for at øge vores mobilitet. Vi bygger diger for at indvinde land og for at beskytte os mod oversvømmelse og havstigning. Men havets kræfter kan være svære at tæmme, og stormfloder og tsunamier vil stadig hænge.

Havet er et uhyre kompliceret system. For at forstå havet undersøger vi havstrømme, ilt- og saltindhold, temperaturer samt livet i havet. Havet har også stor betydning for livet på landjorden. Golfstrømmen sørger fx for, at vi har et meget mildt klima i vores del af verden, men menneskers indgreb og ændringer i naturens processer kan betyde, at vores klima ændres radikalt. På verdensplan vil global opvarmning føre til store havstigninger. Et afledt problem af opvarmningen er havforsuring, der er en trussel for havmiljøet.

Den internationale skibstrafik er voldsom, og hvaler, som bruger hørelsen til at navigere efter, har store problemer med skibstrafikkens motorstøj. Vi bruger havet som losseplads. Affald og spildevand, der udledes i havet, giver miljømæssige problemer. Mikroplast er nu til stede i mange led af havets net af fødekæder. Det kan ende i menneskers føde og påvirke os på måder, som vi

endnu ikke kender. Udledning af næringsstoffer i havet kan medføre iltvind med efterfølgende konsekvenser for fiskeriet.

Grænsedragning på havet kan være årsag til internationale problemer og konflikter. Nationer har strategiske og ressourcemæssige interesser i at sikre sig adgang til havet og kontrol over farvande. Tildeling af fiskekvoter kan give konflikter mellem lande. Udnyttelsen af havets ressourcer skaber konfrontationer mellem virksomheder og miljøorganisationer.

Vi ved meget om havet, men der er stadig mange uløste gåder. I havet finder vi de mest ugæstfri miljøer, hvor vi mod forventning har fundet levende organismer og fået udfordret vores forståelse af mulighed for liv.

Opgave

Du skal vælge opgave A *eller* opgave B.

Opgave A

Du skal undersøge en sag, der rummer et problem, hvor havet har afgørende betydning. Du skal udarbejde og vurdere et innovativt løsningsforslag på problemet.

Du skal anvende viden og metoder fra to fag til besvarelse af opgaven. Metoderne skal være forskellige, og det ene fag skal være på mindst B-niveau.

Opgave B

Du skal undersøge og diskutere en sag, hvor havet har afgørende betydning.

Du skal anvende viden og metoder fra to fag til besvarelse af opgaven. Metoderne skal være forskellige, og det ene fag skal være på mindst B-niveau.

Opgaven indeholder

- Overordnede problemstillinger og opgaveformuleringer til opgave A og B. Du skal vælge opgave A *eller* opgave B.
- Et ressourcerum, som du med fordel kan orientere dig i for at indkredse den sag, du vil arbejde med. Det er et ressourcerum, der kan hjælpe dig på vej, men du er ikke forpligtet til at bruge det omtalte materiale.
Redaktionen af ressourcerummet er afsluttet 10. december 2018. Efter denne dato kan der være links, der er døde, og titler, der ikke længere er tilgængelige på de steder, der henvises til.

Synopsen

Synopsen skal have et omfang på 3-5 sider, og den skal indeholde:

- titel og angivelse af fagkombination
- problemformulering
- præsentation af de underspørgsmål, der er arbejdet med
- diskussion af, hvilke materialer, metoder og teorier der er relevante i arbejdet med underspørgsmålene
- konklusioner på arbejdet med de enkelte underspørgsmål
- en sammenfattende konklusion, som er klart relateret til problemformuleringen, herunder formulering af spørgsmål til videre undersøgelse
- litteraturliste
- en perspektivering til studierapporten

Det skal fremgå af synopsen, om du har besvaret opgave A eller B.

Den mundtlige prøve

Prøven består af en præsentation med udgangspunkt i synopsen og en uddybende dialog. I dialogen kan der yderligere stilles spørgsmål med udgangspunkt i din studierapport. Studierapporten skal foreligge ved prøven.

Bedømmelseskriterier

Der gives én karakter på baggrund af den mundtlige præstation. Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilket omfang du lever op til de faglige mål for almen studieforbereelse.

Faglige mål

De faglige mål med almen studieforbereelse er, at du skal kunne:

- tilegne dig viden om en sag med anvendelse af relevante fag og faglige metoder
- foretage valg, afgrænsning og præcisering i arbejdet med sagen og på dette grundlag opstille og behandle en problemformulering samt selvstændigt fremlægge resultatet heraf
- perspektivere sagen
- vurdere de forskellige fags og faglige metoders muligheder og begrænsninger i forhold til den konkrete sag
- demonstrere indsigt i videnskabelig tankegang og gøre dig elementære videnskabsteoretiske overvejelser i forhold til den konkrete sag

De ovennævnte krav vedr. synopsis, mundtlig prøve og bedømmelseskriterier gælder både for opgave A og B.